

Marin Marinescu-Mureș: „Crini și Spini”. (Colecția „E-vului Nou” 1940).

Un volum cu versuri care desfată orice suflet, dornic de frumos și visări poetice. Gustând poeziile d-lui Marinescu-Mureș te simți mângâiat peste necazurile vieții, te simți odihnit în sere de artă lirică, unde cugetul respiră și savurează vers cu vers, ca o băutură dătătoare de liniște și visări cu adevărat poetice.

Nu avem decât să aducem sentimentele noastre de admirație poetului atâtor versuri cântate în cea mai clară melodie de muzicalități poetice.

Petru Stati: „La Poarta Visului”. (Colecția Cuget Moldovenesc 1940).

D-l Petru Stati nu este la prima d-sale afirmare literară. A mai scris versuri frumoase în „Licăriri de Stele” și proză în „Poteci albatre”. Armonia și claritatea versurilor ce ies în lume pe „Poarta Visului”, ne dă siguranță că autorul își va cuceri un loc de cinste între tinerii poeți din provincia d-sale.

Versurile ultimei cărți de poezii ne dă o realizare temeinică a poeziei tinere. Li urăm tot succesul.

I. C.

VIZITAȚI

Librăria NAȚIONALĂ

Andreescu & Morărescu

CONSTANȚA — Strada Carol

Casă de încredere și loc serios de întâlnire a Corpului Didactic, din Ținutul Marea

Domniei-Sale

Onor Bibliotecii
Domnului

Municipiului Com. Constanta

Județul Constanța

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

fr. 10. 1940.

GANDURI DE LA MARE

Revistă Culturală Regională

Condusă de TITUS CERGAU

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

SUMARUL:

<i>Cuvânt înainte</i>	. Reșacția Gânduri dela Mare
<i>Istoria Dobrogei (conferință)</i>	. Profesor N. Iorga
<i>Învierea neamului (versuri)</i>	. George Negru
<i>Baladă albă (versuri)</i>	. Aurel Dumitrescu
<i>Podișul dobrogean</i>	. Profesor N. Cicoș
<i>Sbucium (versuri)</i>	. I. D. Frasin
<i>Baleic</i>	. Valerian Petrescu
<i>Balcecul (versuri)</i>	. Titus Cergău
<i>Dobrogea și vechile sale nume</i>	. Ioan Micu
<i>(Ovidiu (traducere)</i>	. D. Stoicescu
<i>Arheologia Dobrogei</i>	. Prof. univ. S. Lambrino
<i>Un anticar</i>	. N. Cojocaru
<i>Dobrogea românească (conferință)</i>	. Prof. univ. I. Simionescu
<i>Întâlnire în pustă (traducere)</i>	. M. Pricopie

MUNCITI PENTRU DOBROGEA!

Redacția și Administrația — Lahovari No. 105

Abonamentul Lei 100 — Autoritățile Lei 500

Institutul de Arte Grafice „Albania” — Constanța

Cuvânt înainte.

Cu acest număr intrăm în al patrulea an de existență. Cu aceleași intențiuni sincere și devotate colțului nostru de țară, dorim să contribuim și de acum înainte cu toată puterea noastră de muncă, la ridicarea meleagurilor noastre dobrogene, făcând cunoscut trecutul, redând prezentul și căutând a face și modeste preconizări asupra viitorului, situându-ne astfel printre revistele regionale din țară, printre care am început încă de anii trecuți să ne bucurăm de aprecieri mai mult decât măgulitoare, cucerindu-ne locul ce-l merităm printre publicațiunile regionale din țară.

Anul acesta când valuri de foc cutremură nordul lumii, și Oceanul Atlantic este răscolit de bombe și torpilele ucigătoare, când spectrul hidos al războiului rânjește dela a VII-a graniță spre Nord și Vest, noi nu putem decât să ne facem datoria înainte îndemnând, ca buni români, pe toți dobrogenii noștri să ajute țara prin subscrieri și donațiuni pentru înzestrarea scumpei și apărătoarei noastre armate în care trebuie să ne punem toată nădejdea zilei de azi și a zilei de mâine. Dobrogeni, dați pentru înzestrarea armatei și sprijiniți-ne, ajutându-ne la ridicarea scumpei noastre Dobrogei, cuib al belșugului, la care dușmani ingrați pândesc ca lașii, să ne răpească ce ne-au lăsat strămoșii noștri milenari și vovezorii seculari.

Când zicem Dobrogea să înțelegem trei lucruri scumpe:

1) Frumusețea ținutului dintre cele mai frumoase ape ale țării.

2) Bogăția documentelor ei de proprietate românească și

3) Cel mai frumos hotar de apărare dela Turcșmil la Ecrene cu o puternică graniță de beton armat și de piepturi viteze în care bat inimii de eroi.

Dobrogea Țara Soarelui Răsare, din poveștile tragediei zilei de azi, trebuie iubită, îngrijită și apărată!

«Istoria Dobrogei»

Conferința d-lui prof. N. Iorga

la Fundația «Carol I» din București

— O puternică manifestare românească —

Joi seara, 4 Aprilie a. c., s'a deschis la „Fundația Carol I” din București, ciclul de conferințe „Dobrogea țara soarelui răsare”, organizate de d-na și d-l Dimitriu-Serea, doi animatori ai vieții dobrogene, cu scopul de a evidenția frumusețile și importanța acestui colț de țară. O selectă și numeroasă asistență a participat la deshiderea acestor conferințe.

D. Prof. N. Iorga, consilier regal, a făcut cinstea de a inaugura acest ciclu, vorbind despre: „Istoria Dobrogei”.

Conferința d-sale nu trebuie înțeleasă în legătură cu împrejurările de acum, cu realitatea de astăzi, care nu se cere neapărat corectată, ci evocând trecutul Dobrogei dela „Scythia Minoră” și căutând a ne lămurii, sensul acestui trecut, sensul geografic și istoric. Fiecare țară are un sens: I se pot adăuga teritorii cari nu sunt ale ei, dar dacă aceste teritorii nu intră în sensul ei, cad del» sine, după cum poate să se răpească unei țări părți din ea și, dacă aceste părți fac parte integrantă din sensul ei, se vor întoarce fără greș.

Dobrogea înseamnă „țara lui Dobrotici”, acest Dobrotici cărora mulți îi presupun o origină pur slavă, dar se pare că mândria acestui stăpânitor care vorbea grecește—și cineva aparține mai puțin rasei sale de naștere decât rasei din care ar vrea să facă parte—acestui despot bizantin n'a avut nimic de aface cu ideea națională bulgară. „Dobruși-ili”, pentru turci, înseamnă țara unui stăpânitor și ei n'au privit-o sub raportul național, așa încât nu se poate admite că Dobrogea ar fi fost o formație națională.

Ce a fost în trecut „Scythia Minor”? În primul rând și pe țărmul scitic al Dunării, erau aceiași locuitori ca și pe malul stâng, fiindcă Dunărea își cere aceiași locuitori pe amândouă malurile. De aceea Dunărea e străjuită și de o parte și de cealaltă de o populație densă românească. Dobrogenii sunt: unii Dunăreni, alții oamenii mării, rămășițe a coloniilor grecești ale Pontului Euxin, care priveau nu spre vecinii de neam tracici, cu care totuși aveau legături, ci către Olbia, Phanagoria și Sinope. Tracii mergeau la aceste târguri grecești, unde-și vindeau pro-

dusele. Afară de aceste două categorii de oameni, mai este una aceea a ciobanilor transhumanți.

În sensul permanent în rândul întâiu, fiindcă celelalte sunt derivate—este „drumul”, drumul de uscat din mijloc, drumul de invazie, căci drumul de comerț era Marea.

Sciții au fost aici numai fiindcă au bătut acest drum care le deschidea calea către Peninsula Balcanică—Scythia minoră fiind prelungirea Scythiei Major, marea împărăție din Eurasia. Când s'a slârșit antichitatea, oamenii n'au pierit, cei vechi fiind atunci romanizați, și această populație a trebuit apărată, și de aceea a venit acolo împăratul Valens. Cât despre orașele grecești acestea au fost vii până în secolul al VI-lea. O anumită școală istorică a pretins că toată această populație a fost distrusă, dar de fapt barbarii n'aveau gând să distrugă.

Bulgarii n'au venit în calitate de cuceritori dușmani ai Bizanțului, ci au format un lagăr în Dobrogea de unde plecau și prădau aiurea, și Dobrogea nu era pentru ei un loc de așezare, ci un drum către splendorile Bizanțului. Când s'a organizat sub Simion, ei au încetat de a mai fi bulgari, în sensul cel vechi al cuvântului, s'au slavizat sau, mai bine zis, au intrat în formația așa zisă slavă care de fapt era cea tracă romanizată. Tribut au plătit oamenii de aici Bulgarilor, dar o deplină legătură cu Bulgarii n'a fost.

Dar mai e ceva: niciodată Bizanțul n'a renunțat la nimic din ce a fost al său, și Dobrotici, ca și urmașul său Ivancu, avea pe lângă dânsul un sfetnic numai, ca și noi boierii moldoveni, Cioplan. A fost un teritoriu internațional al Mării, unde se amestecă și elementul genovez.

Și când românii au avut nevoie de un debușeu pentru drumurile lor de comerț, a fost firesc, să anexeze Dobrogea de care erau legați prin comerț.

Sub Turci n'a mai fost o colonizare de stat, căci nu erau un popor comercial și au împieticit numai dezvoltarea provinciei.

Dobrogea trebuie să fie drumul către Mare al unci mari Țării Agricole.

Învierea neamului.

*„Și ostașii păzeau lespedeă pusă
Ca Hristos în veci să fie'nmormântat,
Dar durerea Cerului de lumină i străpunsă,
Ideia sfântă din nou s'a înălțat.*

*Din nou lespedeă era pusă peste cuvânt
Și peste minunile veacului nou,
Ostașii păzeau cu mai mult avânt,
Unul plângea cu mai îndepărtat ecou!*

*Și totuși, ca Hristos, Cuvântul a'nviat,
Țara și-a'mbrăcat mantia de sârbătoare.
În orice suflet credința s'a'nfiat
Asta este Învierea neamului ce-a mare!*

George Negru

Baladă albă.

De caiși livada mea-i o ie,
Spumă, caș de albă poezie.
Parcă gluga nelelor s'a'ntins
Peste fruntea unui veac de nins
Parcă zorii'n strai de mazărică
Țâța zilei mulg într'o ulcică.
Nu vrea fata zorilor să-mi creadă
Și-a 'mpietrit aci 'n livadă.
Zâna zorilor, bălaie fată,
Se topește 'n vrăji ca'ntr'o polată,
Crengi îi ning și-i bate din aripă
Câte-o floare, câte-o albă clipă.

Măre, vântul — el e ?
Nu, vin niscai târzioare iele
Pentru vama zilei trup să spele
Moartei și să-i bată clopotele.
Clopote, albi fluturi o bocesc,
Ison ține cinul gureșesc.
Doar, ne 'n volburi zâna cea bălaie
Ca'ntr'o raclă de lăptie ploaie.
In peri ielele-i pun câte-o stea,
Alb comând spre trecerea de nea
Și-o pomenesc pe scara cerului,
Pe trei roate — ale târziului;

Cripta zânei decât ziua nu-i.

Prohodește-amin un roi de-albine...
Hei, voi iele, —acum vă țineți bine,
Să nu vă loviți în piept cu mine,
Că și eu, pândar de alb la geam,
Mă colind cu ochiul ram de ram
Să-mi topesc în neaua de petale
Zgura de tristeți ce-mi pasă'n șale.
Semn să mă culeagă 'n zori-aripă,
Soare să mă duhănească 'n pipă,
Până m'oi desmetici din vis
Cu nămiaza 'n creștet — alb cais.

Aurel Dumitrescu

Podișul dobrogean.

Dobrogea... „țara din povești”... înconjurată de Dunăre mare și pădure, apare sub trei mari aspecte geografice: partea nordică sau Dobrogea muntoasă, care nu este astăzi de cât o ruină muntoasă, partea centrală sau „stea dobrogeană” și partea sudică sau podișul dobrogean propriu zis.

Dobrogea nordică este despărțită de Dobrogea centrală printr'o linie ce pornește din dreptul orașelului Hârșova și continuată pe valea Casimcei până la mare. În sudul acestei linii, se întinde Dobrogea centrală, care ține până la o altă linie ce unește Silistra cu lacul Mangalia, iar în sudul acestei linii, până la graniță, se întinde Dobrogea sudică.

Dobrogea centrală și sudică, din punct de vedere geologic, formează un podiș „podișul dobrogean”.

Acest podiș, format din calcar sarmatic, se continuă și dincolo de granița Româno-Bulgară, până la linia de fractură Rușciuc-Varna (Belidom-Provadia). În timpul cvaternarului, s'a depus peste calcarele sarmatice, loessul sau pământul galben (lutul) în strate mai groase în partea nordică și mai subțiri în partea sudică.

Peste păturile de loess se mai află și alte pături mai subțiri formate din cernoziom degradat sau din sol castaniu, argilo-nisipos.

Privind pe o hartă topografică întreg podișul dobrogean constatăm că înălțimile lui, nu sunt peste tot la fel.

În partea nordică a podișului, deci în Dobrogea centrală înălțimile nu ating decât 100-150 m., pe când în sudul podișului, în Dobrogea sudică, ele ating chiar și 500 m. înălțime.

Din cauza înălțimilor, aspectul podișului este diferit. Dobrogea centrală, deși are o înălțime de 100-160 m., pare totuși ca o adevărată câmpie, căci dealurile sunt așa de slab ondulate, încât spinările lor sunt adevărate șesuri.

Loessul a reușit să astupe toate formele de teren, încât pe toată această întindere de pământ, nu se văd alte forme de relief, decât șirurile de movile, clădite de mâna omului, pentru a servi de morminte sau de pază în timpurile îndepărtate ale istoriei.

Singură valea Karasu (apa neagră) schimbă puțin monotonia acestei întinderi de pământ prin adâncimea ei.

Din cauza lipsei de variație a reliefului, a lipsei de apă, a pădurilor și a așezărilor omenești, Dobrogea centrală a fost numită „stea dobrogeană”.

Numele acesta de „stepa dobrogeană” și-l poartă pe drept cuvânt, căci pe toată această parte a podișului nu întâlnești decât aspecte stepice.

Toate văile sunt seci, fiindcă izvoare nu sunt, iar precipitațiunile, sunt foarte slabe (sub 400 mm. anual). Ochiuri de apă nu întâlnești decât pe malul Dunării și pe țărmul mării.

Fântânile sunt rare, căci pânzele freatice se coboară până la 70-80 m. adâncime și pentru a putea ajunge la ele, trebuie să sapi de multe ori și în piatră. Acolo unde se întâlnesc, ele sunt făcute din piatră, ca niște adevărate monumente (bunare), căci Turcii, au păstrat și ei „cultul apelor”, ca toate poparele orientale de stepă.

Lipsa de apă aduce după ea lipsa de pădure. Toată partea aceasta a podișului este lipsită de păduri.

Călătorul nu întâlnește nici o umbră de copac, nici un izvor răcoritor, pământul îi arde sub picioare, iar aerul frige, în depărtare „fata morgână” cu fantasticile ei vedenii, îi ademenește să meargă mai departe.

Când vântul începe să bată, praful este răscolit în nori ce întunecă vederea, iar lanurile de graminee își înconvoae spicele ca valurile mării. Pe marginea drumurilor, coelia, planta caracteristică a stepelor, își face loc printre scăeji, pelin și lumânărică.

Chiar și neamul cel mare în număr al rozătoarelor își spune că te afli în stepă, căci la tot popasul popândăii se ridică în două labe, iar șobolanii își scot capul, fricoși, din gaurile lor.

Satele sunt rare și sărace, pentru că lemnul de construcție e destul de scump, iar lemnul de foc, a fost înlocuit cu tizic, pae și coceni.

Singura așezare mai mare din „stepa Dobrogii” e Medgidia, care s'a putut dezvolta mai mult, datorită așezării ei la răspântia drumurilor mari.

Imprejurul satelor abia dacă se zărește ici și colo câțiva salcâmi și oțetari, care să umbrească ciardacurile caselor.

Alături de țărilele mocănești, Turcii, Tătarii și Găgăuții, popoare de stepă, iubitoare de pământuri întinse, au căutat să-și facă sălașe pe aceste locuri, dând o înfățișare și mai accentuată de stepă regiunii.

Peisagiul acesta, ne îndreptățește să considerăm Dobrogea centrală „stepă”, dar o stepă de podiș, căci înălțimea ei de peste 100 m.

Partea sudică, sau podișul propriu zis, are un aspect mult mai variat, căci cu cât mergi mai înspre sud, constăți că monotonia peisagiului începe să dispară pe încetul. Dealurile încep să se ridice, ajungând în sud până la 450 m. și chiar 500 m.

Văile, care și aici sunt mai tot timpul anului seci, au maluri prăpăstioase și adânci, ca niște adevărate canioane.

În partea vestică a podișului văile s'au adâncit așa de

mult, încât au reușit să străbată pătura de loess ajungând până la temelia calcaroasă a podișului. Dealurile din această parte a podișului sunt mult mai înalte și ondulate.

Din cauza înălțimii dealurilor, precipitațiile sunt mai dese, iar rețeaua hidrografică mai bogată. Pânzele freatice fiind mai la suprafață, îngăduie creșterea pădurilor pe toate coastele dealurilor. Pădurile din sudul Dobrogei ocupă odată suprafețe mari, dar din cauza groazei ce le inspira această „pădure nebună” Turcilor, popor de stepă, care totdeauna s'au ferit de ea, au tăiat-o fără cruțare, ne mai rămânând astăzi din mândru codru al Deliormanului, decât pețele de pădure ce străjuesc granița sudică.

Această pădure, formată din stejari și arbuști ghimpoși, te anunță că ești într-o regiune cu un climat mai dulce — climat semimediteranean. Odată cu apariția apei și a pădurii, satele încep să fie mai dese și mai compacte. Gospodăriile înstărite ale coloniștilor macedoneni, îți arată imediat că această parte a Dobrogei este una dintre cele mai bogate.

Spre est, podișul Dobrogei sudice, se termină printr-o splendidă faleză.

Coasta de argint și Coasta de mărgean cu minunatele lor aspecte, te fac să uiți de monotonia „stepei dobrogene” și să te crezi în cel mai pitoresc colț al țării.

Prof. Vasile A. Cocos

Sbucium

*E liniște pe 'ntinderea de ape
Și luna svârle-o lungă cărăruie
Ce tremură, coboară și se sue
Și par'car vrea să vină mai aproape.*

*Pustiu tăcut; dar liniștea aceasta,
O veche aducătoare de furtună,
Pe cer, încet, un pâlț de nori adună,
Iar valurile 'ncep să 'nalțe creasta.*

*Deodată, prăvălită'n fund se sbate
A lunei cărăruie peste care
Talazuri uriașe 'n frământare
S'aștern și se alungă înspumate.*

*Stingher și trist rămân la țărmul mării:
Tu, vânt, prăvale'n vuet mii de valuri
Să tot izbească'n stâncile din maluri
Ca'n sufletu-mi noianul sbuciumării.*

I. D. Frasin

BALCIC.

- Ai mai fost la Constanța?
- Nu.
- Cum! N'ai vizitat până acum Dobrogea?

Discuția se purta într'un Pulmann, între doi călători, cari luaseră loc la aceeași masă.

Am prins aceste cuvinte, fără să vreau, tocmai când o rază de soare m'a isbit în față, privind cu nesațiu apele Dunărei, tulburi, care erau tot una cu cele ale bălților dela Cerna-Voda.

Perspectiva era măreață și domnul cu barbișon nici nu o lua în seamă: Celălalt o sorbea ca și mine.

Trenul își încetinise mersul și fierăria podului trecea pe la geamul nostru în pătrățele, împerechindu-se cu huruitul roților.

— N'am avut până azi această curiozitate, reluă șirul vorbelor domnul cu ziarul în față, căci cu o sumedenie de treburi pe capul meu, un funcționar ca mine nu mai are timp să se gândească și la desfătări.

— Păcat. Dobrogea e o țară de vis. Ca să i simți frumusețile trebuie să iubești soarele, spațiul, nemărginirea. Numai aici, te afli în harul lui Dumnezeu, dând ochiului înariparea zărilor și sufletului alinare.

— N'am putut, domnule, să vizitez în viața mea decât Sinaia și Predealul, ca să spun că am și eu ideie de munte. Am auzit că demn de văzut, în această parte a țării, e Balcicul.

— Balcicul! E o feerie din basm. Orientul se oferă aici din plin și a rămas încă tihnit, cu tot occidentalismul adus vara de tinerețea și toate costumele plâjii. Marea albastră, soarele și cadănele, turcii bătrâni cu bărbi și turban, apoi glasul muezinului din turla moscheielor ce se pierde în depărtări, constitule o vizlune din alte vremuri,—vizlune din orient care a atras din mijlocul civilizației celei mai înaintate, pe un Byron.

Apoi, marea! Nu știu cum s'o înfățișez, dar reflexele cerului în apele ei albastre, dau o fascie de culori care într'adevăr te fascinează.

Când soarele iese împurpurat cu acel nimb de irizări crepusculare, nemărginirea devine o apoteoză a celei mai mari minunății.

Simți parcă cum toate sunt făcute numai de mâna lui Dumnezeu. Zadarnic omul a vrut să se ia la întrecere cu Natura, căci cele mai mari taine îi vor rămâne pe veci necunoscute. De câte ori mă duc la Balcic, de atâtea ori culoarea lui locală se sapă în sufletul meu și durează înaripată ca și credința în fața altarului.

Un răsărit de soare pe coasta de argint, nu e asemuiător nici cu taina însângerată a vreunui vârf de munte, care se ridică spre cer și care e cu drept cuvânt grandioasă.

Deacea, marea noastră regină din povești, zână între zâne, și-a ales ca loc de reculegere Balcicul. Cuibul ei cu Stella Maris, unde i se odihnește inima într'un potir de aur, trebuie să rămână ceceace e, o Meca a românismului.

Domnul cu barbișon, la auzul acestor cuvinte, a holbat ochii mari și apoi și-a păturit ziarul.

După o pauză de lungă tăcere, el a încercat să spună ceva, dar trenul a ajuns în Constanța.

Valerian Petrescu

BALCICUL

*Când luna aruncă argint pe valuri
Și licurici răsar pe maluri,
Deabia s'aude un glas discret
De muezin la minaret.*

*Iar lângă poarta Aziadé
O vezi pe palida Fatmé
Cu pași felini, ca de sultană,
O naturală balcicană.*

*Și această umbră din trecut
Te atrage cu un farmec mut,
Făcându-te ca să admiri
Un cuib al foștilor emiri.*

*Și astfel Balcicul e o feerie,
Un cuib de vis și poezie,
In care poți visa mereu
La artă și la Dumnezeu.*

Titus Cergău

Dobrogea și vechile sale nume.

Pământul dintre Dunăre și Marea Neagră—«implinire firească a cetății carpatice și a ținutului împrejur» (C. C. Giurescu)—poartă un nume, Dobrogea, care nu e prea vechi. Pentru întâia oară acest nume apare în sec. XIV, când întregul teritoriu intră în stăpânirea otomană.

Ce nume purta mai înainte?

Antichitatea a cunoscut pământul dobrogean sub numele *Scythia minor*, adică Scythia mică, spre a se deosebi de marea Scythie, *Scythia major*, nume sub care se înțelegea regiunea de stepă dela nordul Mării Negre sau, cum îi spunem noi azi, steпа rusească. Fără îndoială numele, precum arată însuși el, i s'a tras dela populația scitică, stăpână peste ținuturile nord-pontice. Așa cum arată însăși configurația geografică, Dobrogea este mai firesc legată de câmpia munteană,—cu care țarna, când Dunărea îngheșă, își mărturisește și mai mult legătura—iar la nord de cea basarabeană, decât de sudul bulgar. Anticii și-au dat seama de lucrul acesta și, de aceea, i-au pus numele regiunii care cuprindea tot lungul de miazăzi al Rusiei, ținutul de pe coasta Mării Negre și de Azov. Mai mult chiar: «Impărații romani, spune Vasile Pârvan, văzând firea ciudată a țării acesteia, care nu se putea de fel lega cu ținutul de miazăzi, au despărțit-o ei singuri de țara care se chema Tracia (azi Bulgaria de răsărit) prin șanțuri și valuri mari trase dela Dunăre până la Mare, cam între Cernavoda și Constanța de azi. Scythia mică se întindea, firește, mult la miazăzi de linia aceasta, tocmai până unde sunt azi Silistra, Bazargicul și Balciul nostru...»

În adevăr, cei vechi și-au dat seama de legătura amintită, căci dacă ar fi fost să o numească după populație, apoi numele de Scythia nu i s'ar fi convenit, deoarece Scythii, în Dobrogea, reprezentau în statistica etnică un număr neîntrecut mai mic decât populația de baștină Geto-Dacii, cu care au sfârșit prin a se contopi. Acest

fapt—anume că străbunii noștri, „Dacii noștri din Dacia“ (V. Pârvan), au stăpânit-o prin mulțimea lor—il dovedesc nu numai istoricii antichității, ci însăși numeroasele descoperiri arheologice. Despre Scythii se știe că au trăit, prin meleagurile noastre de lângă mare, între Geții așa cum în Rusia meridională—unde erau ei în mare număr—au fost în strânse legături cu Grecii din coloniile pontice. Se știe de asemenea că, prin părțile Mangaliei și Cavarnei, prinții Scythii au izbutit să întemeze câteva state mici, despre a căror existență ne vorbește seria de monete descoperite și studiate de numismatul Șuțu. Tumuli—acele movile sau gorgane ale stepelor pontice—nu s'au găsit uneori altceva decât adevărate morminte, sub grămada lor de pământ odihnindu-se de secole morți în haine alese, împodobite cu bijuterii, ca niște regi mari și avuți. Sunt morminte Scitice.

Ținând seamă de această simbioză daco-scitică, precum și de vecinătatea mării, Vasile Pârvan propunea numele «*Dacia Scythică*» sau «*Dacia Pontică*».

Un nume tot atât de răspândit, în vechime, pentru, a designa Dobrogea era acela de *Pontul Stâng*, adică ținutul care se află în stânga corăbierului intrat în ospitaliera mare, Pontos Euxinos. Grecii i-au pus numele acesta, iar Romanii l-au întrebuintat și ei, mai ales după cucerire.

Prin crearea unui comandament al Dunării de jos, operă a lui Domițian întâmplată în intervalul dintre anii 83 și 84 d. Cr. *Moesia* se împarte în două: *Superior* și *Inferior* de sus și de jos. (Gr. Tocilescu) *Moesia* de jos cuprinde tocmai părțile dobrogene, întreaga Dobroge de azi «Părțile tătarești», din titulatura Basarabilor, (adică cea porțune moldavă de până la valurile române din Moldova și Basarabia, ocrotită de împărații Romei), iau numele «*ad Moesiam*»-țara adăugată *Moesiei* (V. Pârvan).

Săb aceste nume, amintite până acum, este indicat ținutul dintre Dunăre și Mare. În veacul XI și XII, cronicarii imperiului bizantin pomenesc adesea un ținut dela Dunărea de jos, ce corespunde Dobrogei actuale, cu numele *Paristrion*, «pământul de lângă Istros». Acest ținut ei arată că începea din sus de Silistra și ținea până spre gurile Dunării, fiind mereu prezentat ca unitate administrativă și militară «a orașelor și ținuturilor

dela Dunăre» și având ca reședință a comandantului administrativ bizantin cetatea Silistra, pe atunci Dristra sau Doristolon (N. Iorga și N. Bănescu). Numele bizantin Paristrion trebuie considerat, după N. Iorga, nu o simplă indicație geografică, — așa cum este întâlnit și pentru alte părți de lângă Dunăre — ci un termen militar-administrativ.

Geograful arab Edrisi, care a trăit în sec. XII la curtea regelui Roger I al Siciliei, atribuie teritoriului de care vorbesc o denumire pe care profesorul C. Brătescu o consideră «mai mult o curiozitate»: *Bergean*. «Pentru noi, spune d. C. Brătescu, numele de *Bergean* este încă o enigmă. Când citești aceste relațiuni arabe despre *Bergean*, ai impresia că-ți plutește în zăre nelămurită *Fata Morgana*... Ceeace e sigur, este că niciun alt popor afară de Arabi n'a întrebuițat acest nume».

În sec. XIII, călugărul minorit Wilhelm de Rubruquis, în întinerariul său — povestirea călătoriei sale la Tătarii de curând așezați în stepele pontice — afirmă că regiunea dela gurile Dunării spre sud se numea «*Valachia lui Asan*», iar cronicarul francez Geoffroi de Villehardouin, că era locuită de Români, «*Vlahi*» (C. Brătescu).

Din sec. XIV, cum am arătat la începutul acestor rânduri, pământul ponto-danubian începe să fie numit cu numele de azi. Asupra originii acestui nume s'au dat până acum destul de multe sugestii, și de către savanții noștri și de către cei bulgari. Cea mai îndreptățită este aceea care pune numele *Dobrogea* în legătură cu despotul bizantin Dobrotici. Acesta stăpânea teritoriul în posesiunea căruia intrând Mircea cel Bătrân își adăugase la titlurile sale și pe acela de «*Terrarum Dobroticii Despotus*». Numele provinciei — deci, în timpul acesta, era «*țara lui Dobrotici*», iar în diplomele latine «*terrae Dobroticii*» sau *Dobruigi-illi* din cele turcești. Pentru a arăta trântăria acestei afirmații e de ajuns să ne amintim analogia altor provincii românești, numite la fel, după numele stăpânitorului: *Bogdan*, *Cara-Bogdan*, *Bogdan-Illi*, pentru Moldova, *Basarabia*, pentru Țara Românească (V. Bogrea).

Ioan Micu

OVIDIU.

(Faste IV vers. 747-776).

Ruga păstorilor către Palia.

Rogu-te, fii pe urme de turme cu ochii — și pe stăpâni; apără stînile depiaza-rea! Cu turma mea de-am mers fără minte pe câmpuri sfinte, — sub copac oprit de m'am umbrît, — iar cile de-au cules iarba lor pe vetrele morților, — ori codru oprit de-am călcat, Nimfe de-am deochiat, ori pe zeul cel jumătate-țap, — ori cu cosorul de-am făcut jaf în sfânta mlajă deasă, să fac oii bolnave — leasă; asemeni păcate nu bate;

Ori că turma mea, pe când grindinea, găsi adăpost și har sub vr'un altar! Ori că (Nimfele ierte iară) oile ape turburată și mișcând picioarele, le-au întunecat isvoarele!

Tu, zână, toarnă senin în fântână, — pe zeei fîntînii alină și pe cei ce fug de lumină prin cele păduri! De noi să nu te'nduri către Driade-a ne duce, — nici unde luce baia Dianei din undă, nuri să-i ascundă, — nici unde Faunu-i domn și la amiază cade de somn!

Bolile-alungă departe de strungă și mai departe, — dă'n vită și om sănătate! Dă câinilor veghe deșteaptă, să țiu turma dreaptă, — cu cite-am plecat oi, să fiu seara, napoi, — să nu mă vaet gemând, cu lupii luptînd, să scot mursicat, ce mi-au furat! Foametea, du-o'n pustii, cu noi darnică fii, din belșug înghiarbă frunză și iarbă, dă apă, ce spală și-adapă!

Tu, zînă, dă-mi pe mână, să mulg tot ugere pline' s'aleg cașul bine, și — brînza s'aibă preț sumeș, — zer cît mai ușor prin strecurători! Pune foc în berbecii de soi, să-mi fete oaia câte doi, să-mi umple stîna de miei și să am parte de ei.

Iar turmei dă lână moale, — copilele torcătoare să se bucure la tors că degetele nu și-au ros! Și ce te rugăm — să fie, — ca'n fie ce an ție, Palie, aduce-om daruri bogate din bucate, din ce ne-ai fost cu spor, doamnă-a păstorilor!

Trad. de D. Stoicescu.

Biblioteca Man. Constanta
Nr. Inv. 21.960?

«Arheologia Dobrogei»

Conferința d-lui profesor universitar
Scarlat Lambrino la Fundația Carol I.

În cadrul ciclului de conferințe «Dobrogea țara soarelui răsare», organizate de d-na și d-l Gh. Dimitriu Serea din Căvarna-Caliacra, la Fundația Carol I din București, cu scopul de a evidenția frumusețile și importanța acestui colț de țară, d-l profesor universitar *Scarlat Lambrino*, membru corespondent al Academiei Române și director al Muzeului Național de Antichități din București, a vorbit Joi seara despre «*Arheologia Dobrogei*».

Distinsul vorbitor a arătat că: felul cum ni se prezintă Dobrogea din timpurile cele mai îndepărtate are pentru noi un interes deosebit.

Atât teritoriul cât și populația Dobrogei intră în istoria odată cu venirea coloniștilor greci, care s-au așezat aici întemeind Histria, Tomis, Callatis, Bizone, Dionysopolis.

Grecii s-au instalat în Dobrogea și au exercitat la început o influență comercială asupra Geșilor cu care au venit în contact aci, însă influența lor nu a mers mai departe, datorită spiritului de conducere a Grecilor, conducere care se efectua între zidurile cetății, fiecare cetate constituind un stat. După această perioadă, Dobrogea intră sub stăpânire romană, cunoscând o epocă de înflorire, pentru ca apoi să sufere din pricina năvălirilor barbare și să renască în secolul al X-lea și al XI-lea în epoca bizantină.

Cu toată prezența grecilor și stăpânirea îndelungată romană, informațiile acestora asupra băștinașilor sunt restrânse. Situată la nordul cercului de activitate al poporului grec, i-a interesat puțin pe istorici.

În schimb pământul Dobrogei păstrează urme care îl completează tabloul istoric și prin ajutorul cărora putem studia în mod amănunțit diferitele ei etape, dela începutul așezării Grecilor până la sfârșitul stăpânirii romane.

Cu ocazia războiului Crimeei, atențiunea savanților îndreaptă către monumentele Dobrogei, iar în secolul al XIX-lea, învățații francezi trimiși de Institutul Francez, fac săpături la Troesmis, situat în N.W. Dobrogei, dând la iveală

ziduri, clădiri din interior și foarte numeroase monumente epigrafice.

După 1877 au început savanții noștri, Gr. Tocilescu, căruia i se datoresc săpăturile dela Adam-Clisi, Axiopolis, pe malul Dunării și continuarea celor dela Troesmis.

Sub conducerea urmașului acestuia Vasile Pârvan, săpăturile din Dobrogea capătă întindere și coeziune. El începe lucrările dela Ul-tentum, unde instruește în același timp tineri elevi care aveau să-i continue activitatea pe tărâm arheologic. În 1927 nenorocirea a făcut să-l pierdem pe acest mare savant, dar dela el ne-au rămas descoperirile dela Ul-tentum, Histria, Capidava, Callatis.

Anul trecut cercetările au luat o mare extindere când s-au efectuat numeroase săpături în Dobrogea. Astfel s-au adăugat la vechile cetăți săpate, Abritus, în jud. Caliacra și altele din nordul Dobrogei, ca Dinogetia, Arrubium, Troesmis și Enisala.

Și astfel, în cursul celor 60 de ani, dela 1880 încoace, am putut dobândi un foarte mare număr de monumente multumită cărora, istoricul Dobrogei ne poate fi cunoscut.

Trebuie însă să facem o deosebire între diferitele epoci prin care a trecut Dobrogea.

Grecii găesc aci Geșii, semnați de Herodot în secolul V. a. H.

Cultura din orașele de pe coastă a rămas încontinuu închisă între zidurile cetății, iar populația de baștină a fost admisă cu timpul în orașe.

Stăpânirea romană începe în Dobrogea prin cucerirea ei de către Lucullus la anul 71 a. H., care înglobează orașele pontice până la gurile Dunării, și o inscripție găsită la Callatis ne arată textul tratatului de alianță dintre acest oraș și romani. Stăpânirea această romană a durat 10 ani, până la 61, când guvernatorul Marcus Antonius este izgonit; urmează acum războaiele civile, când romanii își macină forțele și nu se gândesc la Dobrogea cea îndepărtată.

Totmai când Augustus dă noua formă statului roman, la 28 a. H. apare în Dobrogea Crassus, care o cucerește și o retribuește regatului Traciei, din Balcani, pentru ca apoi, la 26, să revină Romanilor.

Autoritatea romană se exercită acum din plin; Romanii pe lângă flota care avea să păzească aceste coaste ale Dobrogei, aduc două legiuni, a V-a Macedonică la Troesmis și a XI Claudia la Durostorum.

În acest chip, iau naștere în Dobrogea așezări de veterani proveniți din aceste legiuni; ei aduc aici cultura și obiceiurile romane și astfel se întemeiază așezări cu caracter specific, având o constituție după aceea a Romei, un senat, compus din fruntași și duoviri, cari nu erau altceva decât consulii romani.

Încetul cu încetul, băștinașii sunt primiți alături de ce-

tăjeni, duc aceeași viață cu aceea a romanilor, ei aspiră la magistraturi.

La încrucișări de drumuri iau naștere așezări importante și pe lângă ele lagăre militare.

Dela sud la nord, pe o cale ce străbătea Dobrogea prin mijloc, iau naștere Tropaeum Traiani, Ulmetum, dar afară de aceasta, chiar vechile cetăți grecești se fortifică prin ziduri după tehnica romană, își clădesc locuințe, turbe. Cultura cea nouă modifică felul de viață.

Dar Geții nu-și pierduseră limba atâta timp cât dănuiseră cetățile grecești. Acum ei însă ridică morminte de piatră cu inscripții, după modelul roman, în limba latină.

Stăpânirea romană ține 7 secole.

Odată cu năvălirile barbare, în secolul VII d. H. Dobrogea intră într-o epocă tulbure, pentru a renaște, cum spuneam mai înainte, în secolul X și XI.

Apoi d-l Profesor S. Lambrino trece în revistă — conferința a fost însoțită de proiecțiuni — cele mai interesante monumente desgropate din cetățile dobrogene.

O deosebită valoare are tezaurul dela Dinogetia, constând în 106 monete de aur din timpul împăraților Vasile II Bulgaroctonul, Roman III și Constantin IX Monomahul.

În sfârșit o deosebită importanță au cele două tezaure dela Enisaia — cetate așezată pe o insulă din fața Galaților, al cărei nume roman nu-l cunoaștem încă, cuprinzând monede din timpul lui Mircea cel Bătrân și Petru al Mușatei, al treilea domn al Moldovei. Monetele acestea ne arată că Mircea era stăpân până la marea cea mare, ba mai mult, că aceste orașe din Dobrogea aveau legături comerciale cu Moldova.

Din examinarea acestor monumente, putem trage concluzia că în timpul stăpânirii romanilor, Dobrogea a avut o stare de fericită prosperitate și civilizație; poporul roman își are drepturile sale atestate aici și dacă e vorba de regăsit o strălucire culturală în Dobrogea ca un ecou al timpurilor stăpânirii romane, apoi acest ecou începe odată cu alipirea Dobrogei la România.

Conferința d-lui profesor Universitar Scarlat Lambrino a fost urmărită cu un viu interes de numeroasa și selecta asistență dela Fundația Carol I și a fost răsplătită cu lungi plauze.

Un anticar.

În sat era un om de vreo 50 ani de meserie cojocar. Eram prieteni. Dela o vreme se mutase în casa unde mă născusem eu. Moș Niculae era un om cu o fire cam ciudată. Până a nu veni în Zorile, a mai fost în câteva localități vestite prin urmele unor vechi așezări antice: Mangalia, Callatis, Istria, iar acum în preajma lui Tropaeum Traiani dela Adamclisi.

Ceeace m'a interesat la anticarul acesta, era spiritul lui setos de relicve cu trecut de mii de ani.

Aș fi stat o veșnicie la moș Niculae. Chiar mirosul acela caracteristic de piei și argăseală te predispucea la visarea unor vremi uitate în noaptea celor câteva mii de ani. Povestirile lui mă pasionau atâta pentru trecut, încât mi-nchluaiam adesea că spiritele noastre călătoresc prin locurile pomenite de el în povestiri. Auzisem și eu de Constantinopolis, Adrianopolis, Dionisopolis, Tomis, Callatis ș. a. dar, până la el, nu mi-au rămas multe lucruri. Cu fiecare nume rostit, scotea dintr'o pungă, altădată dintr'o cutiuță, sau de sub rogojina patului tot felul, de monete vechi: de aramă, de argint, de aur, grecești, romane, de împărați de care mai auzisem, sau nu auzisem: Licinius, Luculus, Aurelianus. Hadrianus, Domitianus, Constantinus ș. a. Și nu mi le arăta pe toate într'o zi. De câte ori mă duceam pe la el, scotea câte o monedă sau altceva, descoperite de curând. Avea și o carte veche de Plutarch, unde scria de Solon și Lycurg care era scrisă în limba română cu litere cirilice. Niște răi făcători i-au furat odată niște monezi de aur. Lui moș Niculae nu aur îi răpise, ci o lume de amintiri! La o zi două după vreo ploae mare, mă duceam pe la el.

«Am mai găsit ceva, d-le Invățător», îmi zicea el și scormonea cine știe pe unde, zăbovind parcă'nadins, ca în acest timp să producă în mine un efect și mai mare. «Am găsit-o pe drea și am mai găsit și altele mai mici, dar le-am pus în oțet să se ia rugina depe ele».

După fiecare ploae căutam și eu monete, însă nu găseam. Vezi că spiritul lui moș Nicolae era mai aproape de duhul lumii vechi, care a fost odată aici. De săpa el o groapă sau un șanț, trebuia să găsească câteva. Mi-a arătat odată și niște cioburi de vase de pământ cu inscripții grecești.

— Cum au ajuns pe aici moș Nicolae?

— Ei, cum! La Callatis sau Tomis veneau negustori

greci sau genovezi și aduceau cu ei fel de fel de vase sau alte obiecte casnice, iar locuitorii de pe aici Geții sau Romanii le cumpărau.

În altă parte unde mai stătuse cândva săpând, a găsit câteva sute de monete de aramă, el însă le-a îngropat iarăși zicând că ce era să facă cu ele căci avea destule.

Nic. Cojocaru-Cobadin

DOBROGEA ROMÂNEASCA

Frumusețile naturale

ale Dobrogei. Conferința d-lui Prof. Univ.

I. SIMIONESCU

la Fundația Carol I.

În cadrul ciclului de conferințe „Dobrogea Țara Soarelui Răsare” organizate de D-na și D-l G. Dimitriu-Serea din Caverna-Caliacra, cu scopul de a evidenția frumusețile și importanța Dobrogei, D-l Profesor Universitar, Ion Simionescu, membru al Academiei Române, a conferențiat Duminică 26 Mai a. c., la Fundația Carol I în fața unui public format din elita intelectualității Capitalei despre: „Frumusețile naturale ale Dobrogei”.

Distinsul conferențiar mulțumind publicului care a răspuns într-un număr impresionant, începe interesanta sa conferință arătând că Dobrogea este un imens muzeu natural cu o varietate neasămuită a elementelor ce dau un farmec deosebit regiunii — varietate în forme, culori, floră-faună și oameni.

În Dobrogea găsim o tonalitate mediterană îmbinată cu una orientală. În Dobrogea poate fi organizată școala turismului fiind nu numai țara contrastelor dar prezentând și relief muntos. Aci, Dunărea cu bălțile și Delta ei, cuprind tinerețea cu viața care gâlgâie: alături, ciotul unor munți străvechi a căror origină nu de mult timp părea o enigmă. Mai departe, întinsul stepelor cu forme ușor ondulate peste care vântul suflă aproape fără încetare, îți dă impresia unui apus de viață, iar spre răsărit, Marea tumultuoasă mereu în mișcare.

Spre Dobrogea duc multe drumuri. Drumul de fier dela Cerna Vodă—Constanța; drumul Brăila—Filipoi—Măcin, drumul Galați—Vâlcov «Veneția Românească» drumul Oltenița—Turtucaia—Silistra. Dela Vâlcov se pot face mici drumuri circulare cu căruța Dobrogeană drumul duce în lungul coastei marine trecând prin pădurea vestită a Letei cu arbori Mediteranieni din pricina climei, cu liane; e o miniatură de pădure tropicală. Găsim aci minunate motive picturale ca și de

altfel peste tot în Dobrogea. Ajunși la Sulina „Europolis” orașul în care pâlpează ultimele licăriri de viață, oraș ce moare plin de pitoresc.

De aci pătrunzi în inima Deltei, o varietate nebănuită a faunei, raiul păsărilor, mai bogată ca cea din Delta Nilului.

Conferențiarul, cu o putere de evocare remarcabilă te face să călătorești cu gândul prin minunatele colțuri ale acestei părți din țară.

Razelm, unde găsești în mic, caracteristica coastei Bretagnei.

Sinoe, la marginea căruia străjuia odinioară vestita cetate Histria, astăzi ruini date la iveală de savantul Părvan, cu muzeul bogat întocmit de D-na și D-l S. Lambrino.

Hârșova, cu contrastul între pământul ars de soare, cu balta plină de verdeață, iar mai departe câmpia muntenească pierdută în ceața nemărginirii.

Babadag — împădurit cu Enisala în apropiere.

Maidanchioi cu pădurile de tei care în lunie te îmbată de parfumul florilor și cu drumul șviterian spre Nicolifel.

Viile din Sarica.

Măcinul, cuib de verdeață și de caiși înfloriți, cu silueta miracelilor.

Beștepe de unde privirea alunecă peste întinsul nesfârșit al Deltei.

Țărnul Mării dela Mamaia—Mangalia unde pământul și apa își dispută întâietatea.

Mai la sud țărnul înalt al Surtuchioiului cu stâncile roșii rostogolite parcă de giganți — e coasta de mărgean.

Capul Caliacra, promontoriu impresionant care desparte două luni — la Nord țara Crivățului și altalazurilor spumegânde, la Sud țara liniștei, a soarelui și a smochinelor—țărnuț de argint. țărnuț de smarald, țara soarelui.

Caverna—Balcic—Ecrene—Valea Batovei...

Varietate de forme și culori...

Câmpiile de maci și bujori, liliicii înfloriți, câmpurile de la Caliacra presărate cu asfodele, emisarele orientului, sunt stropi de vegetație exotică. Smochinii trag dungă catifelată pe țărnuțul dinspre Balcic.

Dobrogea este trunchiul prin care seva rădăcinilor respirate în întinsa stepă eurasiatică trecea spre cununa frunzelor și a roadelor desfășurate în Sudul Europei. Era puntea, pe unde, mai ales iarna, veacuri peste veacuri, nu mai contenea furnicarul omenesc.

De trecut se leagă prezentul: prin acesta zilele de mâine.

Dobrogea cu gurile Dunării și Portul Constanța fereastra pe unde se aerisește cuprinsul țării, altfel o clădire bogată dar izolată, în care s'ar întinde mucegaiul grânelor putrezite. Fără Dobrogea ne-am înabuși în săul nostru. Ea e prietenia cu lumea depărtată. Drumului dela Nord la Sud din vechimie s'a substituit cel dela Apus spre Răsărit. Puntea de

ghiață despre care spunea Ovidiu că treceau neamurile străvechi, am înlocuit-o prin cea trainică, o podoabă a civilizației, care îndreaptă mișcarea spre Constanța. Am așternut punte peste adâncul apei și um creiat o poartă nouă nu mai puțin importantă chiar în viitorul economic al Europei.

Dobrogea a fost a noastră.

Glasul vechilor Traci și Romani și a lui Mircea ne aminteste mereu. Fondul curat românesc ca și descălecătorii cio-bani din vârful munților, ne repetă într'una. Sângele celor căzuți la Plevna și Turtucaia îl întărește în conștiință.

Dobrogea trebuie să rămâie veșnic a noastră.

Prin muncă, prin dragoste în care vom învălui oamenii și locurile din ea, rezonanța glasului străbun trebuie mărită, pentru ca ea să se păstreze totdeauna.

Aceasta este datoria sfântă, mai ales azi a tuturor, față de Dobrogea,

Alexandru Petöfi: Intâlnire în Pustă.

*Se'ntinde pusta ca un golf de mare.
Trăsura merge pe nisipul tare,
Și merge înainte ca'ntr'un zbor,
Părând că este fulger sclipitor.
Pe drumul care merge ca pe-o masă,
De patru zmei trăsura este trasă;
Cu toată goana cailor de foc,
Trăsura e de odat'oprită'n loc.
De ce?... S'a rupt cumva vr'o opritoare?...
Sau roțile căzură'n groapă oare?...
Nimic din toate—acestea s'a întâmplat!
Copilul pusteii, cel ne'nfricoșat,
I-a răsărit de-odată înainte
Și-un .Stăi!' strigă cu vocea lui fierbinte,
Scoțând din șea pistolul încărcat.
Sub vrajă grea, trăsura'n loc a stat.*

*Tășni'n văzduh un glas cuprins de frică,
Asemeni unui cânt de păsărică.
Privește hoțul împrejurul lui,
Apoi spre ușile rădvanului...
De-aici venise oare acea cântare?...
El vede-o tânără fermecătoare
Cu fața dură ca un mort pe veci,
Cu păr zburlit, cu ochii mari și reci.
'Fii milostiv...> atât puțin să spună,
Cuprins adânc de-o spaimă grea, nebună,
Banditul o privește fermecat,
Apoi vorbește cu un glas muiat:
'Nu tremura, făptură delicată,*

*Că nu vei fi de nimeni vătămată!
Dar mai'nainte de-a pleca de-aici,
N'ai vrea, spre mine ochii să-ți ridici?...
Privind spre ei, femeea rușinată
Simți că'ncepe inima să-i bată.
Din șea s'apleacă trupul de tâlhar
Și tinerei îi cere iarăș dar:
'Dă-mi voie să te iau un pic de mână...
Mi-acorzi acest regesc favor, stăpână?...
Mi-o dai?... Ce sulfet delicat mai ești...
Dar încă un favor mi-l dăruiești?...
Dă-mi un sărut... Dar fruntea ta senină,
De o mânie dreaptă se roși...
Din mine poți să faci tot ce-ai voi,
Dar nu pleca de-aicea supărată!...
Renunț la ruga asta ne-așteptată!...
De ți-aș lua cu forța un sărut,
Ar fi un strugure în van pierdut!...
Te aibă'n pază Cel Atotputernic,
Și'n veci îți uită de un tâlhar nemernic...
Mai mult, nimic banditul nu mai zise.
Iar după ce cu pinteni îl ghiontise,
Și'ntinse calul tarile-i picioare
Și ca o iazmă dispăru sub zare.*

Trad. Mihail I. Pricopie

Dumitru Olaru: „Crângurile Cerului“, (Colecția „Litoral“ Constanța 1939).

După prima afirmație literară „Litoral“, poetul dobrogean ne-a dat și pe a doua: Crângurile Cerului“. Este o carte cu 68 de poezii de-o nouă și savuroasă factură poetică, din care 12 sunt inspirate de meleagurile noastre dintre Dunăre și Mare.

Cartea este tipărită în condițiuni ireproșabile, versurile îi desfată sufletul cu adevărat, iar gravurile altui talentat artist dobrogean: Sculptorul C. Grosu, îi desfată ochiul cu frumoasele imagini intercalate printre versuri. Nu avem de cât să felicităm sincer pe d. D. Olaru pentru poetica d-sale realizare, care ne mbogățește patrimoniul literar al scumpei noastre Dobrogei.

R. P. R.

Regiunea Constanța

Biblioteca Centrală Regională

23